

21.12.2021

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon neuvottelukunnan kokous 3/2021

Aika Perjantai 12.11.2021 klo 9.30–11.30

Paikka Teams

Osallistujat

Puheenjohtaja

(x) Veli-Mikko Niemi, STM

Varapuheenjohtaja

(-) Anna Cantell-Forsbom

Jäsenet

(x) Tapani Hämäläinen, STM

(x) Tero Tyni, VM

(x) Ilmari Hyvönen, OKM klo 9.38 alkaen

(x) Johanna Jahnukainen, THL

(x) Kirsi Airinen, Kela

(x) Katariina Poskiparta, YTHS

(-) Anu Nemlander, Kuntaliitto

(-) Marja Sutela, Unifi

(-) Jouni Koski, Arene

(x) Turkka Sinisalo, SYL

(x) Vellu Taskila, SAMOK klo 9.36 alkaen

Varajäsenet

(x) Marianne Koivunen, STM

(-) Virpi Vuorinen, VM

(-) Anne Ekroth, OKM

(-) Olli Kiviruusu, THL

(-) Mari Stenberg, Kela

(-) Päivi Metsäniemi, YTHS

(x) Tarja Tenkula, Kuntaliitto

(-) Jarno Tuominen, Unifi

(x) Susanna Saarinen, Arene

(-) Saara Tenhovuori, SYL

(-) Antti Hallia, SAMOK

Asiantuntijat

(x) Malla Parkkonen, STM (siht.)

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (Veli-Mikko Niemi)

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.33.

Todettiin SAMOKin jäsenvaihdos, kokoukseen osallistujat ja tämän myötä kokous päätösvaltaiseksi.

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

SAMOKin esittämä uusi jäsen, yhteiskuntasuhteiden asiantuntija Vellu Taskila esittäytyi.

2. Kansaneläkelaitoksen ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tilannekatsaus (Kirsi Airinen, Katariina Poskiparta)

Kansaneläkelaitoksen etuuspäällikkö Kirsi Airinen esitteli Kelan tilannekatsauksen keskittyen koronan vaikutuksiin ja oppeihin korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäjän näkökulmasta.

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön toimitusjohtaja Katariina Poskiparta esitteli YTHS:n tilannekatsauksen palveluista, koronan vaikutuksista sekä opeista ja onnistumisista.

Kela totesi koronan viivästyttäneen opintojen aloittamista ja opiskelijoiden valmistumista. Koronan seurauksena korkeakouluopiskelijoiden etäopiskelun määrä kasvoi, mikä on vaikuttanut opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuuteen. Palvelujen ristiinkäyttö on koettu korona-aikaisen resursoinnin kannalta keskeiseksi haasteeksi.

YTHS totesi digitalisaatiota hyödyntävän palvelumallinsa olleen erittäin tärkeä koronan aikana. YTHS:n varautumisryhmän koettiin koronakriisin aikana johtaneen koronatyötä onnistuneesti. Korona-aikana 60-80 % YTHS:n palveluista tuotettiin etänä.

Keskustelua käytiin opiskelijoiden mielenterveyspalvelujen kysyntäpiikistä ja pitkäaikaisvaikutuksista. YTHS totesi opiskelijoiden mielenterveysoireilun lisääntyneen jo ennen koronaa ja kertoi lisänneensä matalan kynnyksen palveluja digi- ja ryhmämuotoisena toimintana, jolloin resurssia on käytettävissä myös yksilön kanssa tehtävään työhön. Lisäksi YTHS:ssä on korkeakouluopiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseen tarkoitettua valtionavustuksen turvin suunnitteilla muun muassa mielenterveyden ensiapukursseja. Keskustelussa todettiin vaihto-opiskelijoiden jäävän YTHS:n palvelujen ulkopuolelle. Lisäksi nostettiin esiin, etteivät etänä tai kasvokkain annettavat palvelut ole toisiaan poissulkevia, vaan digitaalisille palveluille on oma paikkansa kasvokkain tapahtuvien palvelujen rinnalla.

Puheenjohtaja kertoi STM:ssä alkuvuoden 2022 aikana tehtävästä korona-arviosta, johon nyt esitellyistä katsauksista saatiin tärkeää tietoa. Puheenjohtaja huomioi, että korkeakoulujen vaihto-opiskelijoiden ja kansainvälisten opiskelijoiden oikeus saada opiskeluterveydenhuollon palveluja tulee huomioida rajat ylittävän terveydenhuollon lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä. Puheenjohtaja nosti keskustelussa esiin myös terveydenhoitomaksun maksumuistutusten suuren määrän, mihin Kela kommentoi aloittavansa analyysin maksumuistutuksista. Sovittiin, että käsitellään analyysin tuloksia kevään kokouksessa. Mielenkiinnon kohteena erityisesti yhteiset nimittäjät maksumuistutusten takana ja keinot vaikuttaa opiskelijoiden maksuhalukkuuteen.

3. KOTT-tutkimuksen koronaepidemiaan liittyvät tulokset (Johanna Jahnukainen)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kehittämispäällikkö Johanna Jahnukainen esitteli korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen koronaepidemiaan liittyviä tuloksia. Etenkin nuorimman opiskelijaryhmän tulokset ovat huolestuttavia. Tulosten perusteella huomiota tulisi kiinnittää opiskelijoiden yksinäisyyden kokemuksiin, sosiaalisen vertaistuen saatavuuteen, korkeakoulujen yhteisölliseen työhön ja kohtaamiseen panostamiseen.

Keskustelussa nousi esille tulosten luotettavuus ja pohdinta siitä, mihin korkeakouluopinnot aloittaneet opiskelijat ovat verranneet opintojen vaikeutumista. OKM:n edustaja kertoi lukuvuoden 2020-2021 olleen opintosuoritusten huippuvuosi. Keskustelua käytiin myös opiskelijoiden alkoholin kulutuksen vähentymisestä ja opintojen

suorittamisesta sairausloman aikana. Arenen edustaja totesi, että opiskelija voi suorittaa 24 opintopistettä sairauspäivärahaa saadessaan.

4. Opiskeluterveydenhuollon rahoituksen seuranta ja arviointi (Marianne Koivunen)

Finanssisihteeri Marianne Koivunen STM:stä kertoi terveydenhoitomaksuasetuksen valmistelun etenemisestä ja aikataulusta sekä Kelan huomiosta korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019) 16 §:ään liittyen.

Terveydenhoitomaksun lausuntoaika päättyi 28.10.21. Terveydenhoitomaksuun ei lausuntopalautteen perusteella tehty muutoksia, vaan terveydenhoitomaksun, viivästymismaksun ja käyttämättä jätetystä ajasta perittävän maksun määrät pysyivät vuoden 2021 tasolla. Asetus viedään Valtioneuvoston yleisistuntoon vahvistettavaksi 25.11.2021.

Marianne kertoi Kelan ottaneen STM:n yhteyttä. Kelan näkemyksen mukaan valtion talousarvion tulisi sisältää valtion rahoitusosuuden lisäksi myös päätös opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kustannuksista, joilla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävää opiskelijakohtaista kustannusta sekä arviota opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Kelan ja STM:n välisessä kokouksessa asian ratkaisemiseksi tunnistettiin kaksi vaihtoehtoa. Joko korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 16 §:n avaaminen ja täsmentäminen tai momentin 33.60.35 päätösosan täydentäminen. Lain avaamista ei tässä vaiheessa katsottu tarpeelliseksi, vaan päädyttiin momentin päätösosan täydentämiseen. Tekstilisäys opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävästä opiskelijakohtaisesta kustannuksesta sekä arvio opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista säilyy momentin päätösosassa vuodesta toiseen. Tekstiä tulee päivittää vuosittain.

5. Muut esille tulevat asiat

Todettiin tiedoksi, että KOTT-tutkimuksen vastaava tutkija Suvi Parikka on luvannut tulla kevätkauden kokoukseen kertomaan KOTT-tutkimuksen päätuloksista.

Asiantuntija Malla Parkkonen STM:stä kertoi lyhyesti lausunnoille lähdössä olevasta hoitotakuuta koskevasta lainsäädännöstä ja sen vaikutuksista korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon. Lääkintöneuvos Tapani Hämäläinen STM:stä totesi hoitotakuun lisäävän korotuspainetta opiskelijoiden terveydenhoitomaksuun, sillä palvelut tulee tarvittaessa järjestää ostopalveluna, jos niitä ei pystytä tuottamaan hoitotakuun edellyttämässä ajassa. Keskustelua heräsi YTHS:n resursseista hoitotakuun tiukentuessa. YTHS kertoi rahoitusmallistaan ja arvioi, että hoitotakuun myötä suurempi osuus terveydenhoitomaksusta saattaa painottua suun terveydenhuollon palveluihin yleis- ja mielenterveyspalvelujen sijasta.

Jäsenet toivoivat kevään 2022 kokouksissa käsiteltävän YTHS:n ja kunnan opiskeluterveydenhuollon niveltymistä muihin perusterveydenhuollon palveluihin sekä

toisen asteen opiskeluterveydenhuollon kustannuksia. Näiden lisäksi puheenjohtaja ehdotti, että keväällä esiteltäisiin toimintasuunnitelma ensi vuodelle ja jatkettaisiin hoitotakuuta koskevan lainsäädännön etenemisen seuranta. Ajatuksena palata myös koronan vaikutuksiin myöhemmin.

6. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraava kokous pidetään helmikuun 2022 aikana. Kokousaika vahvistetaan lähempänä ajankohtaa. Keskustelussa toivottiin kokouksen ajoittamista jollekin muulle päivälle kuin perjantaille.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.14.

Liitteet

Liite 1. Kansaneläkelaitoksen tilannekatsaus -diaesitys

Liite 2. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tilannekatsaus -diaesitys

Liite 3. KOTT-tutkimuksen koronaepidemiaan liittyvät tulokset -diaesitys

Liite 4. Opiskeluterveydenhuollon rahoituksen seuranta ja arviointi -diaesitys